

Ötödik évfolyam

Magyar nyelv:

A kapcsolatfelvétel, megszólítás, köszönés, kérdés illemszabályainak ismerete és helyes alkalmazásuk. Az olvasott irodalmi szövegek folyamatos hangos és néma olvasás. Képesség a másolás, tollbamondás írására, segítséggel írásbeli feladatok megoldására. Történetmondás mindennapi személyes élményről, olvasmányról szóban és rövid fogalmazásban. Leírás készítése tárgyról, személyről, tájról. A hang, a szó és szóelem megkülönböztetése. Alapismeretek a hangok képzéséről, tulajdonságairól. Rokon és ellentétes jelentésű szavak, hangutánzó szavak, valamint szólások, közmondások jelentésének közös értelmezése az együtt feldolgozott ismeretterjesztő, tantárgyi-szakmai és szépirodalmi szövegekben.

Magyar irodalom:

A tanult irodalmi és egyéb szövegek szerkezetének, tartalmának bemutatása. Néhány alapvető irodalmi téma fölismerése az olvasott művekben. Az epikai és lírai művek, a nép- és műköltészet jellemző vonásainak ismerete: a cselekmény részei, a szereplők, a szerkezet, a képesség, a zeneiség eszközei, az ütemhangsúlyos verselés. Személyes és olvasmányélmény egyszerű megfogalmazása elsősorban szóban. Jártasság a korosztály számára készült szótárak használatában. Tájékozódás a könyvtárban.

Angol nyelv:

A tanuló egyszerű hangzó szövegekből kiszűri a lényegét és néhány konkrét információt. Válaszol a hozzá intézett kérdésekre, sikeresen vesz részt rövid beszélgetésekben. Egyre bővülő szókincssel, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazva történetet mesél el, valamint leírást ad saját magáról és közvetlen környezetéről. Megért ismerős témákról írt rövid szövegeket, különböző típusú, egyszerű írott szövegekben megtalálja a fontos információkat. Összefüggő mondatokat, rövid szöveget ír hétköznapi, őt érintő témákról.

Német nyelv:

A tanuló egyszerű hangzó szövegekből kiszűri a lényegét és néhány konkrét információt. Válaszol a hozzá intézett kérdésekre, sikeresen vesz részt rövid beszélgetésekben. Egyre bővülő szókincssel, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazva történetet mesél el, valamint leírást ad saját magáról és közvetlen környezetéről. Megért ismerős témákról írt rövid szövegeket, különböző típusú, egyszerű írott szövegekben megtalálja a fontos információkat. Összefüggő mondatokat, rövid szöveget ír hétköznapi, őt érintő témákról.

Matematika:

Tudjon egyszerű matematikai szövegeket értelmezni, lefordítani a matematika nyelvére. Tudjon számokat előállítani helyiérték szerint bontott összegalakban, ill. a bontott alakkal számokat felírni. Tudjon 1 milliós számkörben a számokat írni, olvasni, nagyság szerint összehasonlítani. Ismerje a műveletek írásbeli eljárásait. Ismerje a törttel kapcsolatos elnevezéseket. Tudjon törteket egyszerűsíteni, bővíteni, nagyság szerint összehasonlítani eszköz vagy rajz segítségével. Tudjon egyenlő nevezőjű törteket összeadni, kivonni. Tudjon tizedestörteket írni, olvasni, ismerjék a számjegyek jelentését. Tudjon tizedestörteket nagyság szerint összehasonlítani, összeadni, kivonni, szorozni, osztani 10-zel, 100-zal. Legyen képes két vonalzóval derékszöget és párhuzamos egyeneseket rajzolni. Tudjon hosszúságot, tömeget,

időt, űrtartalmat kimérni a tanult mértékegységekkel. Tudja kiszámítani a téglalap, négyzet területét, területét.

Etika:

Megismeri az önazonosság fogalmát és jellemzőit, azonosítja saját személyiségének néhány elemét; Ismer testi-lelki egészséget őrző tevékenységeket és felismeri a saját egészségét veszélyeztető hatásokat. Megfogalmazza a saját intim terének határait. Ismer olyan mintákat és lehetőségeket, amelyek segítségével a különböző helyzetek megoldhatók, illetve tudja, hogy hová fordulhat segítségért; Azonosítja a családban betöltött szerepeket és feladatokat; Azonosítja saját szerepét és feladatait; Azonosít néhány, a családban előforduló konfliktust, Felismeri a család életében bekövetkező nehéz helyzeteket, megfogalmaz néhány megoldási módot; Felismeri saját családjának viszonyrendszerét, a családot összetartó érzelmeket és közös értékeket; Azonosítja az egyéni, családi és társadalmi boldogulás feltételeit. Képes a saját véleményétől eltérő véleményekhez tisztelettel viszonyulni, a saját álláspontja mellett érvelni; Felismeri a konfliktus kialakulására utaló jelzéseket; Rendelkezik érzelmi kifejezőképességekkel a konfliktusok megelőzésére és megoldási javaslatokkal a konfliktusok megoldására; Azonosítja a csoportban elfoglalt helyét és szerepét, törekszik a személyiségének legjobban megfelelő feladatok vállalására; Törekszik mások helyzetének megértésére, felismeri a mások érzelmi állapotára és igényeire utaló jelzéseket; Nyitott és segítőkész a nehéz helyzetben levő személyek iránt; Különbséget tesz a valóságos és a virtuális identitás között, felismeri a virtuális identitás jellemzőit.

Történelem:

Tudjon a tanuló segítséggel tájékozódni a térben és időben. Legyen képes felismerni a történelem forrásait. Végezzen gyűjtőmunkát, tudja a gyűjtött információkat részben segítséggel feldolgozni, rendszerezni. A jobb képességű tanulók tartsanak kiselőadásokat, készítsenek szóbeli, írásbeli beszámolókat. Találjon ki maga szituációs játékokat, s játssza el. Készítsen a tárgyalt korról rajzokat. Tudja kezelni a számítógépes játékot, s a megoldásokat hasznosítsa az őskor témájának feldolgozása során. Tudja a régi és a mai kor emberét párhuzamba állítani és a különbségeket felismerni, megfogalmazni.

Természettudomány:

Ismerje a Föld helyét a Világegyetemben, Magyarország helyét Európában. Tudja a bolygó, csillag és hold hasonlóságait és különbségeit. Tudjon tájékozódni a térképeken. Értelmezze helyesen a különböző tartalmú térképek jelrendszerét, használja fel az információszerzés folyamatában. Alakuljanak ki a szemléleti térképolvasás készségei, és formálódjon az okfejtő térképolvasás képessége. Ismerje és használja a földrajzi helymeghatározás különböző módszereit. Legyen tisztában azzal, hogy változás csak a közvetlen környezet hatására jöhet létre, ez mindig kölcsönös, egyenlő mértékű és ellentétes értelmű. Tudja megkülönböztetni leggyakoribb gyümölcsöket és zöldségeket, a megfigyelt tulajdonságaik alapján jellemezze azokat, ismerje a táplálkozásunkban betöltött szerepüket. Ismerje fel a települési környezetünk leggyakrabban előforduló állatait, elsősorban a háziállatokat, és legyen tisztában azok hasznosításával. Lásza a sejtek, szövetek, és szervek felépítése és működése közötti összefüggést. Értse a sejszintű és a szervezetszintű életfolyamatok közötti kapcsolatot. Legyen tisztában saját teste felépítésével és alapvető működési sajátosságaival. Ismerje és tudja használni a méréshez használt eszközöket. A mérési hiba határon belül tudjon pontos mérési eredményeket meghatározni. Mérési eredményeit tudja átlátható formában rendezni és értelmezni.

Természettudományi gyakorlat:

A tanuló ismerje és tudja használni a méréshez használt eszközöket a mérési hiba határon belül tudjon pontos mérési eredményeket meghatározni. Mérési eredményeit tudja átlátható formában rendezni és értelmezni.

Ének – zene:

10, az énekes tananyagnál felsorolt szemelvény csoportos és/vagy önálló éneklése kifejezően emlékezetből zongorakísérettel. Himnusz éneklése zongorakísérettel egyénileg vagy csoportosan. Ismert dalok ritmus osztinatóval való kísérése. Zenei kérdés-felelet alkotása, rövid dallamok befejezése. Hangköz, hármashangzat fogalmának ismerete. Ütemfajta felismerése, megkülönböztetése (páros, páratlan). Az új ritmusérték- tizenhatod- felismerése és hangoztatása, jelölése ismert dallamokban. Ismert öt és hétfokú dallamok éneklése szolmizálva kottából, kézjéről (2 népdal). Népzenei ismeretek: népdalstílusok jellemzése (ereszkedő dalamvonal, kupolás dallamvonal, kvintváltós sorszerkezet, lá-pentaton, ötfokú, hétfokú hangkészslet) tanult népi hangszerek felsorolása (duda, tekerőlant, citera, cimbalom) előadásmódok felsorolása (elbeszélve, szabadon, feszes tempó, alkalmazkodó ritmus) Befogadói készség: kapcsolatot talál a dalokban, zeneművekben megjelenő élethelyzetek és saját élete között. Szimfonikus zenekar felépítése, főbb hangszereinek ismerete

Vizuális kultúra:

Alapvető vizuális jelek ismertetése. Rajzeszközök szakszerű használata különböző anyagok, formák ábrázolásakor. Tudjon tudatos kompozíciót készíteni. Ismerje fel a tanult műalkotásokat, nevezze meg a korokat. Egyszerű geometrikus formák vetületi ábráit tudja megjeleníteni.

Digitális kultúra:

Érti, hogyan történik az egyszerű algoritmusok végrehajtása a digitális eszközökön; Egyszerű algoritmusokat elemez és készít; Ismeri a kódolás eszközeit; Adatokat kezel a programozás eszközeivel. Ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait; Ismeri és betartja az elektronikus kommunikációs szabályokat. Ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit; Egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat. Ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket; Etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival. Digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót; Ismeri a digitális környezet, az e-Világ etikai problémáit; Célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül; Önállóan használja az operációs rendszer felhasználói felületét; Önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.

Technika és tervezés:

Tapasztalatok megfogalmazása a környezet elemeiről, állapotáról, a környezet átalakító tevékenység környezeti hatásainak felismerése, és az ezzel járó felelősség belátása. Tapasztalatok a tanórákon végzett munkatevékenységekről: a feladathoz kapcsolódó technológiák helyes alkalmazása, anyagok, eszközök választása, szakszerű, biztonságos használata. A műszaki kommunikáció alkalmazása. Az elkészült produktumok (ételek, tárgyak,

modellek, termények) reális értékelése, a hibák felismerése, a javítás, fejlesztés lehetőségeinek meghatározása. Az ember közvetlen tárgyi környezetének megőrzésére, alakítására vonatkozó szükségletek felismerése, a tevékenységek és beavatkozások következményeinek helyes előzetes felismerése, az azzal járó felelősség belátása. A természeti és a tárgyi környezetben végzett tevékenységek biztonságos, környezettudatos, takarékos és célszerű megvalósítása. Elemi mezőgazdasági ismeretek elsajátítása, és jártasság azok gyakorlati alkalmazása terén. Az iskolakertben termesztett zöldség és gyümölcsfélék ismerete. A társakkal történő együttműködés képességének fokozatos fejlődése.

Testnevelés:

A helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is végez gimnasztikai gyakorlatokat. Együttműködik a rendgyakorlatok és a csoportos feladatok végrehajtásánál. Futótechnikája eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben; Magabiztosan alkalmazza a távol- és magasugrás, valamint a kislabdahajtás – számára megfelelő – technikáit. Fejlődést mutat a kondicionális képességek terén, különös tekintettel az aerob állóképességre-, valamint az alsó- és felső végtag dinamikus erejére. Kitartás és igyekezet jellemzi a motoros képességfejlesztésben, valamint a tartós munkavégzésben. Segítségadással képes egy-egy általa kiválasztott tornaelem bemutatására és a tanult elemekből önállóan alkotott gyakorlatsor kivitelezése. A testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat; Törekszik a sportszerűsége, a szabálykövető magatartásra, a figyelmes és hatékony munkavégzésre a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket; a küzdő jellegű feladatokban életkorának megfelelő asszertivitást mutatva tudatosan és célszerűen alkalmazza a támadó és védő szerepeknek megfelelő technikai és taktikai elemeket; Ismeri az alapvető önvédelmi szabályokat, a leggyakoribb vészhelyzetek elkerülésének, a menekülés, a segítségkérés módjainak és lehetőségeinek ismereteit. Törekszik az önfegyelmre és az önszabályozásra. A szervezetének edzettségét növeli. Az egészséges életmód iránti igényét erősíti. A testneveléssel és a sporttal kapcsolatos pozitív beállítódást erősíti. Az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával úszik.

Osztályfőnöki:

Iskolai konfliktusok rendszerszerű megoldása, az iskolai követelmények szerinti normatartás.